

«Oljeindustriens tinnssoldater på Stortinget oppfører seg som narkolangere som påstår at de selger dop for å løse narkotikaproblemene.»

ELIN LERUM BOASSON,
LEDER I NATUR OG UNGDOM

Innhold:

Dropper Svanen

De store papirprodusentene i Norden dropper miljømerket Svanen.

• side 4

Brustad mot Brende

Sylvia Brustad (Ap) mener den nye regjeringens klimaarbeid går for tregt.

• side 4

Fiskekasser blir telefon

Gamle fiskekasser av isopor blir til hagemøbler, telefondeksler og isolasjon.

• side 5

Paradoksal klimapolitikk

Staten oppfordrer kommunene til aktiv klimapolitikk, men går selv i motsatt retning, mener forsker.

• side 6

Henger etter

Næringslivet er kommet lengre i miljøvern enn offentlig sektor, sier Geir Høiby i NHO.

• side 7

Lakseeksport viktigst

Norge setter hensynet til egen lakseeksport først, og u-landene sist, mener styremedlem i Attac.

• side 10

Populære naturbøker

Bøker om økologisk mat og natur selger. Populærvitenskap er derimot ikke populært.

• side 11

Bannlyser bilpleiemidler

Bilpleiemidler forstyrrer hormonene våre. SFT nekter imidlertid å fortelle hvilke produkter Liv Taylor, og andre, bør bruke for å holde hormonene i sjakk. (Foto fra «One Night At McCools», Colombia Egmont)

En rekke bilpleiemidler blir forbudt neste sommer. Årsaken er at de inneholder hormonhermende stoffer. Statens forurensningstilsyn (SFT) nekter imidlertid

å fortelle forbrukerne hvilke produkter som skader mennesker og miljø. Naturvernforbundet reagerer på at SFT alltid beskytter produsentene.

• side 5

Bedre med Brende?

Kjell Magne Bondevik har lovet en solid miljøinnsats fra den nye regjeringen. Å overgå den forrige er neppe noen heksekunst, men statsministeren har

Leder

skapt forventninger om en offensiv miljøpolitikk – og det er en lovende start.

Regjeringen lover blant annet en mer offensiv klimapolitikk og skal legge frem forslag til nye tiltak for å redusere norske utslipp av klimagasser. De vil forsterke arbeidet med biologisk mangfold, rydde opp i gamle miljøsnyder og bekjempe PCB-forurensning. Dessuten vil regjeringen «vurdere» petroleumsfrie områder fra Lofoten og nordover.

Store ord om miljø er ikke noe nytt, men regjeringens plattform inneholder flere løfter som trekker i motsatt retning. Blant annet skal veibeveiligningene økes, avgiftene på flytrafikken senkes og el-avgiften reduseres.

Med valget av Børge Brende har regjeringen imidlertid fått en dyktig politiker, ikke bare en administrator, i Miljøvern-departementet. Brende brukte ikke mange dager på å markere seg kraftig med trusler om søksmål for å stanse de radioaktive utslippene fra Sellafield-anlegget i England. En sak hvor han utvilsomt har opinionen i ryggen.

Men Brende må også ta kampen mot mange i eget parti i kontroversielle saker som gasskraft, Snøhvit og veitbygginger. Da må ministeren vise at han klarer å oppnå resultater for miljøet.

Lykke til!

Penger skal bekjempe ørkenspredning

Mer enn 1 milliard mennesker berøres av ørkendannelse og ørken

– Det er derfor gledelig, at det nå er internasjonal enighet om at FN og Verdensbanken i fellesskap skal være med på å finansiere prosjekter for å stoppe ørkens fremmarsj i de tørre områdene i Afrika og resten av verden, sier 92-gruppen til Politiken. Det er en sammenslutning av 19 danske utviklings- og miljøorganisasjoner.

Gruppen deltok på den femte konferansen i forbindelse med FNs konvensjon mot ørkenspredning. Under konferansen fastslo 176 land som er tilsluttet FN-

konvensjonen, å sette av flere penger til å bekjempe ørkendannelse. Det var enighet om at midlene i FNs og Verdensbankens globale miljøfond, GEF (Global Environment Facility), ikke bare skulle brukes til prosjekter under de to FN-konvensjonene som omhandler biologisk mangfold og jordens klima.

Konvensjonen om ørkenspredning er fra 1996, og fastslår at ørkenspredning må sees i sammenheng med fattigdom, sult og mennesker som flytter fra land til by. ■

Bølgene går høyere

Bølgene som slår inn mot Californias klipper og strender gjør det med stadig større intensitet. Ifølge en undersøkelse som er foretatt av National Center for Atmospheric Research har den gjennomsnittlige høyden på bølgene i Stillehavet økt med tretti prosent siden 1950. Resultatene er blitt offentliggjort i tidskriftet Bulletin of the American Meteorological Society.

Forskerne påviste denne tendensen allerede i 1970-årene, men først etter utførlige analyser av storm, vindkraft og trykk ved havoverflaten er utviklingen endelig blitt bekreftet. Surfeentusiastene kan glede seg. ■

Greenpeace-aktivist truet på livet

Greenpeace har nylig offentliggjort foto og video-opptak som avslører storstilt ulovlig hogst i Amazonas-regnskogen.

(Foto: Regnskapsfondet.)

Offentliggjøring av videoopptak har fått uhyggelige konsekvenser.

Offentliggjøringen har nå fått uhyggelige konsekvenser, skriver Rainforest.no Den 2. oktober mottok koordinatoren for Greenpeace i Amazonas, Paulo Adario, dødstrusler over telefon til sitt hjem i Manaus, Brasil.

– Dette representerer ikke bare en trussel mot mitt liv, men mot alle som jobber for å bevare regnskogen i Amazonas. Det er opplagt at våre avsløringer av ulovlig hogst av mahogni på indianske beskyttede territorier ligger til bunn for truslene, sier Adario.

Her hjemme har en rekke norske organisasjoner, også Regnskapsfondet, sendt et felles brev til den brasilianske ambassadøren i Norge, Luiz Antonio Jardim Gagliardi, hvor de uttrykker sin bekymring, og oppfordrer myndighetene i Brasil til å finne

de ansvarlige for truslene og stille dem for retten. Samtidig ber organisasjonene brasilianske myndigheter om å sørge for å få stanset den ulovlige hogsten på indianske territorier. ■

Skabb slår ut ulv

En tre millimeter lang midd truer den skandinaviske ulvebestanden. Norske forskere følger reveskabbens utvikling med interesse og bekymring.

N&M Bulletin
JENS P. TOLDNÆS

Lørdag 20. oktober ble en ung ulvetispe funnet utmattet og svært syk under en løve i Närke i Värmland. Ulven var hardt angrepet av reveskabb og dette førte til at svenske myndigheter tok en, for Sverige, uvanlig beslutning ved å avlive dyret.

Det er kjent at reveskabb kan ramme ulv. Faren er at sykdommen nå kan slå ut flere dyr. Fra før kjenner men til at ulv i Sverige har vært hardt angrepet uten at det alltid er mulig å fastslå at skabben er dødsårsaken i de tilfellene der det er blitt funnet døde dyr.

Kan komme til Norge

Skandinaviske forskere er bekymret. Reveskabben fører seg inn i en lang rekke trusler mot en

dyrebestand som er svært truet. Også i Norge er det påvist et par tilfelle med reveskabb på ulv, men forskerne er mer bekymret nå ettersom flere dyr ser ut til å være angrepet.

– Reveskabb på ulv har ikke vært noe problem her i landet til nå. Meldingene fra Sverige tyder imidlertid på at et større antall dyr kan være smittet. For en art som står så svakt som ulven er en hver ny dødsfaktor alvorlig, sier forsker Hans Christian Pedersen ved Norsk institutt for naturforskning.

Flokkdyr mer utsatt

Leder for seksjon for vilthelse ved Veterinærinstituttet, Kjell Handeland forteller at det ikke finnes mye data om reveskabb i Norge.

– Sykdommen kom til Norge midt på syttitallet. Skabb duk-

ket først opp i Lierne. Vi tror den kom fra Sverige som igjen fikk sykdommen fra Finland og Baltikum via dyr som kom over Finskebukta på vinteren, sier han.

Ifølge Handeland kjenner man til at reveskabb har rammet blant annet rødrev, mår, gaupe, ulv, fjellrev og grevling her i landet. Sykdommen kjennetegnes ved høy dødelighet og er trolig svært ubehagelig for dyrene som blir rammet. De mister pelsen og utvikler store sårskorper på huden.

– Når det gjelder ulven må vi regne med at denne arten er mer utsatt for smitte ettersom den lever i flokk, sier Handeland.

Verst i begynnelsen

Likevel er det håp om at ulven etter hvert kan tåle sykdommen, mener Hans Christian Pedersen. Sett fra reveskabb-middens synspunkt er det nemlig ingen fordel at vertsdyret dør.

– I enhver bestand vil det alltid være en del dyr som klarer seg selv om de er blitt smittet. Vi vet ikke så mye om dette på ulv, men kjenner fenomenet fra blant

▼ Reveskabb

- Smittsom viltsykdom som overføres av en tre millimeter lang midd.
- Sykdommen angriper hovedsakelig rev, men har vist seg også å kunne gå på blant annet gaupe, ulv, mår og fjellrev. Sykdommen er svært ofte dødelig for vertsdyret som mister pelsen og får store skorper i huden.
- Reveskabb ble første gang påvist i Norge midt på syttitallet, etter at den var påvist i Sverige og Finland ti år tidligere. Trolig kom sykdommen via rev som tok seg over Finskebukta vinterstid.

annet rødrev. Der er det som regel om lag halvparten som takler sykdommen i begynnelsen. Etter hvert som det selekteres på disse dyrene, det vil si at de som overlever får valper, stiger dette antallet, sier han. ■

Bærekraftig fiskeri i Nord-Norge

For første gang i Norge legges det fram en helhetlig gjennomgang av hvordan begrepet «bærekraftig utvikling» defineres for fiskeriene. Det mange oppfatter som et vagt begrep, gir klare retningslinjer for hvordan fiskeripolitikken bør utformes.

Ved hjelp av en styringsgruppe på 10 forskere har utarbeidet en definisjon av bærekraftbegrepet anvendt på fiskeri og vurdert de siste tiårs fiskeripolitikk ut fra denne. Fiskerinæringens ressursforvaltning, energiforbruk, maktstruktur og forhold til kystkulturen analyseres grundig.

«DEN ER et vesentlig bidrag til debatten om vår ressursforvaltning, boka som Gunnar Album, Veronica Wiik og Bente Aasjord har skrevet.» Nordlys på lederplass

Boka koster 295 kroner

Jeg bestiller ... antall «Bærekraftig Fiskeri i Nord-Norge»

Navn

Adresse

Sendes til Barentshavkontoret: 8285 Leines, fax: 75778474, e-post: album@online.no

Natur & miljø Bulletin

Redaktør: Audun Garberg (tlf: 22 40 24 25)

Redaksjon: Jens Petter Toldnæs (tlf: 22 40 24 23),

Tone Mikalsen (tlf: 22 40 24 24), Christian Norberg-Schulz (tlf: 22 40 24 02)

Adresse: Postboks 342 Sentrum, 0101 OSLO,

Tlf: 22 40 24 00, Faks: 22 40 24 10. e-post: redaksjonen@naturvern.no

Abonnement: 280/år (privatpersoner), 600/år (bedrifter)

Annonser: HS media, tlf: 62 94 10 30 Faks: 62 94 10 35

Utgiver: Norges Naturvernforbund. Web: www.naturvern.no

Trykking: GAN Grafisk AS.

Neste utgave: 15.11.2001

fagpressen[®]

Dropper miljømerke

Kravene for å få miljømerket Svanen ble strammet inn. Da droppet flere av Nordens største papirprodusenter miljømerket.

N&M Bulletin
AUDUN GARBERG

Kravene for å kunne sette miljømerket Svanen på papir er skjerpet. Utslipp til luft og vann skal ned, energiforbruket likeså. Dessuten stiller man for første gang krav om at minst 15 prosent av trevirket skal være miljøsertifisert.

Etter at kravene ble skjerpet har en rekke papirprodusenter droppet Svanemerket, deriblant Hunsfos fabrikk i Vennesla.

– Det stemmer. Vi bruker nå EMAS, forteller salgssingenør Knut Ardal ved Hunsfos. EMAS er en europeisk, frivillig ordning

som betyr at bedriften selv setter sine miljømål.

Kritiske til krav

– Industrien vil ikke at en uavhengig instans skal få for stor makt til å styre deres miljøpolitikk, sier prosjektleder Elisabeth Magnus i Stiftelsen Miljømerking.

At papir er merket med Svanen forteller at det er blant de mest miljøvennlige papirproduktene. Knut Ardal innrømmer at det blir vanskeligere for forbrukeren å velge miljøvennlig uten dette merket. Når fabrikkene setter sine egne miljømål, stiller det også høye krav til kunnskap

Miljømerket Svanen.

hos den som gjør innkjøp.

– For eksempel kan dette bety at papiret blir merket med produsentens forbruk eller utslipp. Dette er ikke godt nok for en forbruker. Skal de velge et papir med lavt AOX- eller lavt COD-utslipp, spør Magnus.

– For dyrt

Papirfabrikker kan merke ett produkt med Svanen, mens andre deler av produksjonen ikke er

miljømerket. Hunsfos mener EMAS er bedre, fordi den dekker hele fabrikkens produksjon.

– Man kan ikke bare trikse og mikse for å tilfredstille ett produkt, sier Knut Ardal. Han viser også til at Svanemerket koster penger.

– Vi ser negativt på at man for å være miljøvennlig må betale en avgift. Det blir jo adskillige hundre-tusener i løpet av et år.

Elisabeth Magnus fremhever at det er fullt mulig å merke hele produksjonen, men har en viss forståelse for at industrien synes at avgiften er for høy.

Finske miljøorganisasjoner tror papirindustriens boikott av miljømerket strider mot konkuranselovene. De har derfor bedt Konkursverket se nærmere på saken. ■

Brustad kritiserer Brende

Arbeiderpartiet kritiserer regjeringens tempo i klima-arbeidet. Vi må komme i gang med nasjonale tiltak så snart som mulig, mener Sylvia Brustad.

N&M Bulletin
AUDUN GARBERG

Stoltenberg-regjeringen fikk mye kjeft for sin klimapolitikk. Nå kritiserer Sylvia Brustad den nye regjeringens tempo i klima-arbeidet. Brustad er nyvalgt fraksjonsleder for Arbeiderpartiet i Stortingets energi- og miljøkomité

I juni la Ap-regjeringen fram en stortingsmelding om norsk klimapolitikk. Den nye regjeringen har varslet at de vil legge fram en tilleggsmelding.

– Det er uforståelig at de trenger et halvt år på å lage tilleggsmeldingen, særlig sett i lys av at Bondevik kritiserte vår regjering fordi han mente vi kom alt for sent. Da blir det veldig rart

at regjeringen han er sjef for skal bruke et halvt år på å legge fram en tilleggsmelding, sier Brustad.

– Vi er utålmodige i forhold til å få iverksatt nasjonale tiltak så snart som mulig. Da er det også viktig å få startet behandlingen av klimameldingen så fort som mulig.

Den forrige regjeringen ønsket å innføre et system for han-

del med utslippskvoter fra 2008. Nåværende regjering vil fremskynde innføringen av slik handel. Et aktuelt tidspunkt er 2005, når EU innfører kvotehandel. Brustad avviser ikke at Arbeiderpartiet kan komme til å støtte et slik forslag, men mener det viktigste er å komme i gang med tiltak for å redusere utslippene.

– *Hvordan stiller Ap seg til forslaget om å gi CO₂-fri gasskraft fritak fra el-avgift?*

– Jeg vil ikke svare klart på det ennå. Vi må bruke litt mer tid på å gå gjennom dette. ■

Energi- og miljø komiteen:

Her er medlemmene i Stortingets nye energi- og miljøkomité:

Leder: Bror Yngve Rahm (Krf)
Andre medlemmer:
Sylvia Brustad (Ap)
Inger S. Enger (Sp)
Øyvind Halleraker (H)
Rolf Terje Klungland (Ap)
Synnøve Konglevoll (Ap)

Øyvind Korsberg (FrP)
Hallgeir H. Langeland (SV)
Ingmar Ljones (KrF)
Ingvald Vaggen Malvik (SV)
Siri A. Meling (H)
Leif Frode Onarheim (H)
Øyvind Vaksdal (FrP)

Maner til etikk i genforskningen

RABAT: Muslimske vitenskapsfolk oppfordrer forskere i bioteknologi, særlig genforskere, om å vise ansvar og tenke på eventuelle følger av det de holder på med.

Det kom frem på den ellefte konferansen til Det islamske vitenskapsakademiet i Marokkos hovedstad Rabat. Kloning av dyr blir godttatt i slutterklæringen, men kloning av mennesker blir avvist av de rundt 70 vitenskapsfolkene som deltok på konferansen.

Deltakerne inviterte sine kolleger i Vesten til å la seg inspirere av det islamske verdssystemet som er knyttet til forskning. Dette systemet gir en enestående etikkstandard som bør være retningsgivende for synet på aktuelle spørsmål innen genmodifisering, som kloning og transplantasjoner av organer, heter det i erklæringen fra konferansen. ■

Hemmeligholder forbud

Fra årsskiftet blir en rekke bilpleiemidler forbudt. Årsaken er at de inneholder hormonhermende stoffer. Forbrukerne får imidlertid ikke greie på hvilke produkter som blir forbudt.

N&M Bulletin
JENS P. TOLDNÆS

Hormonhermere er stoffer som kan påvirke hormonbalansen hos mennesker og dyr. En rekke av disse stoffene blir nå forbudt. Det dreier seg om nonylfenoler, oktylfenoler og de såkalte etoksilatene av disse.

På grunn av sine tekniske egenskaper er stoffene mye brukt i bilpleiemidler, maling, lakk og rengjøringsprodukter. Neste år blir disse stoffene forbudt i Norge.

Ikke maling og lakk

Forbudet, som gjelder fra 1. januar omfatter imidlertid ikke

maling, lakk og smøreoljer, da det, ifølge Statens forurensningstilsyn (SFT), ikke er utviklet gode nok alternativer for disse produktene.

– Det stemmer at det i hovedsak er bilpleiemidler og rengjøringsprodukter som blir forbudt. I tillegg til at det ikke finnes gode erstatninger for maling, lakk og smøreoljer er det også rengjøringsmidlene som havner raskest ut i miljøet, sier seksjonssjef Anne Grethe Kolstad i SFT.

Får tømme hyllene

Bilpleiemidlene som blir forbudt ved årsskiftet vil likevel være i salg et halvt år framover. For-

brukere som ønsker opplysninger om hvilke produkter som er miljøskadelige kan ikke regne med hjelp fra SFT. Forhandlerne får i stedet sjansen til å tømme hyllene sine.

– For oss er det ikke aktuelt å gå ut med produktnavn. Vi må ha tillit hos produsentene, sier Kolstad.

Produsentene av de skadelige produktene har heller ikke vært forpliktet til å merke emballasjen med de stoffene som nå blir forbudt. Forbrukerne har derfor ingen mulighet til å lese på forpakningen for å unngå de skadelige kjemikalier.

Hva med tillit hos forbrukerne?

Naturvernforbundet reagerer på at SFT alltid fokuserer på tillit hos produsentene av skadelige kjemikalier. Organisasjonen har jobbet med hormonhermende stoffer i mange år, og kjempet hardt for å få innsyn i hvem som produserer de miljøskadelige stoffene og i hvilke produkter de finnes.

– SFT burde jo også ha tillit hos den vanlige forbruker. Det får de ikke ved en ensidig beskyttelse av produsentene, sier miljøgiftkonsulent Tom Erik Økland i Naturvernforbundet.

Halv honnør

Økland mener imidlertid SFT skal ha en «halv honnør» for at myndighetene tar et eget initiativ i forhold til hormonhermere.

– Norge har ikke ord på seg for å være særlig radikale i sin kjemikaliepolitikk. At man tar et eget initiativ som ikke er styrt av EU er derfor positivt.

Ifølge Økland er det lite imponerende at det nye forbudet bare rammer rengjørings- og bilpleiemidler.

– Det er riktig at disse stoffene havner raskt ut i miljøet via avløpsnett. Maling, lakk og smøreoljer havner imidlertid også i miljøet før eller senere. PCB-problematikken har vist oss at prisen for å utsette den slags «regninger» er høy, sier han. ■

Fiskekasser blir telefoner

Isopor har vært vanskelig å gjenvinne. Nå blir gamle fiskekasser til hagemøbler, telefondeksler og isolasjon.

N&M Bulletin
JENS P. TOLDNÆS

Lav vekt og stort volum gjør ekspandert polystyren, bedre kjent som isopor, til et avfallsproblem. Isopor består av 98 prosent luft, og tidligere har det ikke vært mulig å gjenvinne dette materialet i Norge.

Stort forbruk, ikke minst fra oppdrettsnæringen, har fått

Romsdalshalvøyas Interkommunale Renovasjonsselskap til å stenge sitt deponi for isopor, samtidig som de oppfordrer alle deponier i fylket til å gjøre det samme.

Problem for fiskeeksportører

Nå sørger imidlertid elleve nye mottaksanlegg for at isopor kan leveres til gjenvinning over store deler av landet. På denne måten blir brukte fiskekasser og tvemballasje til nye produkter som telefon- og pc-deksler, kontorutstyr, isolasjon og hagemøbler.

– Problemene med isoporavfall illustreres ved at Coop-kjeden har vurdert å kutte ut varer som leveres med isopor. Og på kontinentet opplever norske

fiskeeksportører at de ikke får levert fisk på steder som ikke har mottaksanlegg for isopor, emballasjen, sier informasjonssjef Eirik Odal i Plastretur.

Selskapet er ansvarlig for å utvikle og organisere innsamling av plastemballasje i Norge.

3500 tonn

– Totalt brukes det om lag 3500 tonn isopor i Norge i året. I år vil vi samle inn om lag en tredjedel av dette. Målet er å komme opp i 60 prosent i løpet av kort tid, sier Odal.

Den innsamlede isoporen finkvernes og komprimeres før gjenvinning. På denne måten blir ett tonn fiskekasser med et volum på 134.000 liter redusert til 5000 liter. ■

Harald Ekren ved et av gjenvinningsanleggene for isopor, EPS Gjenvinning på Sotra, demonstrerer hvordan 60 fiskekasser blir til en liten sekk avfall. (Foto: Geir Dillan)

Klimasatsing i det blå

– Norge har lite miljøvennlig energi- og samferdselspolitikk, mener forsker Kyrre Groven fra Vestlandsforskning.

– Staten oppfordrer kommunene til god klimapolitikk. Selv går de i motsatt retning, hevder forsker.

N&M Bulletin
TONE MIKALSEN

Under et delseminar om lokal klimapolitikk på Synergi21 i Stavanger, pekte Kyrre Groven på det paradoksale i at sentrale myndigheter stimulerer kommunene til å lage lokale klimaplaner samtidig som den statlige politikken fører til økte klimagassutslipp.

– Staten gir doble styringssignaler med sine oppfordringer om kommunal klimaplanlegging kombinert med en lite miljøvennlig energi- og samferdselspolitikk, sier Groven.

Vestlandsforskning studerer

klimaplanprosesser i inn- og utland. Under Synergi21 viste Groven til at det i Norge foregår energi- og/eller klimaplanlegging i til sammen 64 kommuner og 13 fylker. Det er store variasjoner kommunene imellom, når det gjelder deltakelse og hvor forpliktende planene er lagt opp.

– Vi aner også konturene av ulik politikk på kommunalt og statlig nivå, både når det gjelder problemforståelse, ambisjonsnivå og virkemidler, sier Groven.

Høye klimamål

Han forteller at enkelte kommuner vedtar klimamål som er mer ambisiøse enn den statlige

politikken. Et eksempel på det er Bergen kommune. De vedtok for en tid tilbake å redusere CO₂-utslippet med 20 prosent.

– Kommuner har urealistisk høye klimamål, noe jeg synes er et interessant fenomen, sier Groven.

Han mener at felles for klimapolitikken både i kommuner og stat er imidlertid at det er ensidig fokus på utslipp og utslippsreduksjoner, mens forebyggende tiltak for å møte effektene av framtidige klimaendringer ikke blir nevnt.

– Sammenslutninger av kommuner arbeider for å påvirke det internasjonale klimaregimet, og de hopper på bukk over det statlige beslutningsnivået, påstår han.

Klimalliansen

Et eksempel på det er Klima-

alliansen, som er et samarbeid mellom urbefolkning i Amazonas og nesten 1000 kommuner over hele Europa. De fungerer som pressgruppe i de internasjonale klimaforhandlingene. Medlemskommunene har som mål å halvere CO₂-utslippene per innbygger innen 2010 i forhold til 1987-nivå. Et tilsvarende eksempel på at kommuner søker sammen på tvers av landegrenser i arbeidet for reduserte klimagassutslipp, er kampanjen Cities for Climate Protection. Denne sammenslutningen omfatter nesten 500 kommuner verden over, deriblant Kristiansand og Oslo.

– Dette er eksempler på at kommunene opptre som sjølstendige politiske aktører også på den internasjonale arenaen, og føyer seg ikke umiddelbart etter nasjonale klimamål, sier Kyrre Groven.

– Kommunene er miljøsinker

Bare en av ti representanter på Synergi21 var fra næringslivet. – Vi er kommet lengre i miljøvern enn offentlig sektor, sier Geir Høiby i NHO.

N&M Bulletin
TONE MIKALSEN

Høiby er fagsjef i miljøavdelingen i Næringslivets Hovedorganisasjon.

– Næringslivet er kommet langt i miljøvern fordi de tidlig har måttet ta ansvar for sine utslipp, nå er turen kommet til de mange mindre kildene i offentlig sektor, hevder Høiby. Han mener at det er offentlig sektor som har mest å lære av næringslivet, ikke omvendt.

– I tillegg er Synergi21 rettet mer mot kommunene enn næringslivet, tilføyer han.

Da verdens statsledere i 1992 oppfordret alle lokalsamfunn til å utvikle en lokal Agenda 21, ga de kommunen hovedansvar for å sette i gang denne prosessen. Men samtidig ble det under-

Synergi 21 var rettet mer mot kommunene enn næringslivet, mener næringslivet.

streket at det skulle skje i samarbeid med frivillige organisasjoner og næringsliv.

Egen klasse

Et eksempel på at kommunene henger etter kom fram under utdelingen av prisen for beste miljørapportering.

– Der ble 350 bedrifter vurdert, og bare noen få var fra kommunal sektor, opplyser Høiby.

Som resultat av dette kan det bli egen klasse for offentlig sektor neste år.

Kan samarbeide

– Kommunene er i gang med å lage planer for miljøetsatsing, men er ikke kommet like langt i å gjennomføre dem. Det er blant annet fullt mulig å satse på miljøvennlige leverandører. Langt flere ville kommet til Synergi 21, om dette var et attraktivt marked innen bygg, transportmidler, kontorutstyr og lignende innkjøp som denne sektoren stod for, sier Høiby.

Fagsjefen vil understreke at offentlig og privat sektor også

kan samarbeide nært.

– Det gjør en for eksempel på avfallsområdet der det er inngått avtaler mellom næringslivet og myndighetene om innsamling av en lang rekke råstoffer som ellers ville havnet på fyllingen, sier Høiby som avslutningsvis vil påpeke at det er praktisk miljø-samarbeid lokalt, og ikke deltakelse på motiveringskonferanse som er det viktige.

– Still miljøkrav til næringslivet

Oppfordringen kommer fra miljørådgiver i Telenor, Ellen-Birgitte Strøm.

Forsker Kyrre Groven.

– Jeg savner et lovverk fra kommunen hvor det stilles krav til næringslivet med konkrete klimamål, fortsatte Strøm.

Telenor er nemlig en av bedriftene som har proklamert at de ønsker en miljøvennlig profil og går blant annet inn for å redusere CO₂-utslippene.

– Å være miljøvennlig fører til at vi sparer penger, og blir mer

bedrifter også ta, sier Strøm. Hun var skuffet over den labre deltakelsen fra næringslivet på Synergi21.

Kyrre Groven fra Vestlandsforskning reagerer også på at kommunen ikke stiller større miljøkrav til næringslivet.

– Men på statlig nivå, og da tenker jeg på Miljøverndepartementet, stilles det jo krav. For eksempel har de satt krav til prosessindustrien om dramatisk reduksjon av fluorider, noe jeg anser som et vellykket krav, sier Kyrre Groven fra Vestlandsforskning.

Hjemmeseier

Synergiprisen 2001 gikk til Stavanger og Stiftelsen Grønn by. Miljøheimevernet og kommunen har stått i spissen for prosjektet Lokal Agenda 21, og gjennom dette arbeidet har Stavanger oppnådd «resultat-rikt samarbeid på tvers av aktørgrupper», skrev juryen i sin begrunnelse.

Grønn by samler over 100 bedrifter. «Tiltak som sykling til jobb viser vilje til bærekraft i praksis», mente juryen. Flere utbyggingsprosjekter har også vist at kommunen tar globale klimautfordringer på alvor tilføyde juryen.

– Nå må alle ta ansvar

Kommunenes Sentralforbund tror miljøarbeidet har godt av at kommunene får mer ansvar for naturverdiene. Det tror ikke Turistforeningen. De frykter pengemakta.

N&M Bulletin
TONE MIKALSEN

– Natur- og friluftsverdier er ikke like lett å verdsette i kroner og øre, men har stor betydning for innbyggernes trivsel og helse og for framtidige generasjoners velferd. Det kan bety at utbygging og inngrep som ødelegger natur lett får gjennomslag i nærings- svake kommuner, sier Jan Olav Nybo i Den Norske Turistforening.

I stortingsmeldinga gis kommunene større ansvar til å løse oppgaver. Regjeringen ønsker å desentralisere oppgaver og myndighet til kommunene innen miljøvern og landbruk. Det vil blant annet stimulere til økt kunnskap og forståelse for oppgaver innen dette hos innbyggerne, mener de. På miljøsektoren overføres oppgaver som forurensning (støy, forurensning, lukt), kulturminnevern, friluftsområder og naturområder.

Nybo gjør oppmerksom på at i en kommune er det ofte tette bånd mellom innbyggerne.

– Det kan føre til at politiker-

ne ikke tør ta upopulære avgjørelser i frykt for hva naboen mener, sier han.

Mer scooter

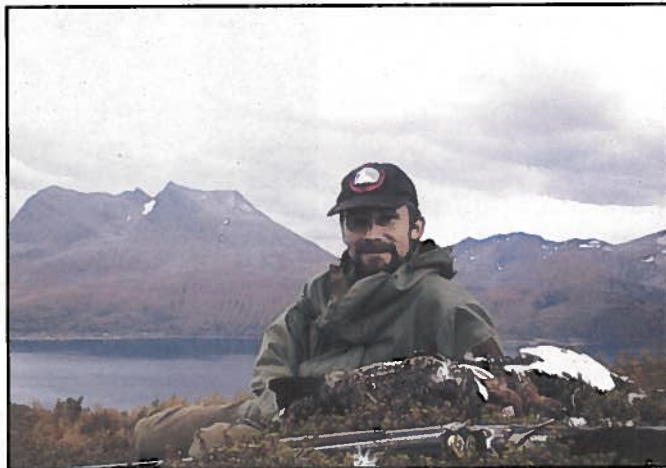
Nybo tror at konsekvensen av stortingsmeldingen kan bli en mer liberal politikk på mange områder, blant annet innen, hytteutbygging, scooter og rovviltforvaltning.

– Jeg er glad saker av nasjonal verdi fortsatt skal avgjøres på statlig nivå, men hvem skal bestemme hva som er nasjonale saker, undrer Nybo som også er usikker på den miljøfaglige kompetansen i kom-mene.

– Kompetansen må økes. Jeg håper også at det vil bli lagt fram miljøregnskap for innbyggerne og staten, sier Nybo som også mener at kommuner må samarbeide mer seg imellom.

Vil løfte miljøarbeidet

Steinar Storelv som er spesialkonsulent i Kommunenes Sentralforbund, mener at delegeringen av ansvar er bra for lokaldemokratiet, og er den beste muligheten vi har for å løfte

Spesialkonsulent i Kommunenes Sentralforbund, Steinar Storelv mener at delegeringen av ansvar er bra for lokaldemokratiet.

miljøarbeidet på et nytt nivå.

– Innbyggerne i et lokalsamfunn vet best hvor skoen trykker. Dette er en unik mulighet for lag og organisasjoner til å ta del i utviklingen av sitt eget lokalsamfunn. Nå må alle som bryr seg om hvordan morgendagen skal se ut ta ansvar, ikke bare kommunen, påpeker Storelv.

Har kompetanse

– Har kommunene nok kompetanse til å ta på seg ansvaret?

– Kompetanse har kommunen opparbeidet seg blant annet gjennom samarbeid mellom etatene de seneste årene. En kan alltid ha bruk for mer kunnskap, men dette er en fin sjanse til at ulike

grupper kan komme i dialog med hverandre, sier Storelv.

Spesialkonsulenten mener at det ikke er ideelt at miljøverneren sitter på all kompetanse. Den må spres på flere personer og etater.

– Kan delegering av miljøoppgaver føre til en mer liberal scooterpolitikk?

– Jeg tror ikke at snøscootermotorene blir slått av, men det kan bli en bedre føring av hvor motorene skal starte og stoppe. Jeg liker ikke ordet liberalisering. Jeg vil heller kalle det ansvarliggjøring, sier Steinar Storelv.

Delegeringen av ansvar til kommunene vil skje gradvis fra 2002-2005. ■

1990-tallet – naturkatastrofenes tiår

1990-tallet ble naturkatastrofenes tiår selv om FN dømte det for Det internasjonale tiåret for reduksjon av naturkatastrofer, går det fram av fersk rapport.

IPS
DANIELLE KNIGHT

I løpet av disse ti årene skjedde det 86 større katastrofer på jordkloden – deriblant flom, jordskjelv og orkaner, skriver miljøverntenkeboksen Worldwatch

institute. Hendelsene var av en slik størrelsesorden at de krevde hjelp fra det internasjonale samfunnet.

Til sammenligning var det kun 20 tilsvarende katastrofer på 1950-tallet og 47 på 1970-tallet. Kostnadene av katastrofene på

1990-tallet er anslått til ufattelige 5.350 milliarder kroner. Det er fem ganger mer enn på 1970-tallet og 15 ganger mer enn 1950-tallet, ifølge instituttet.

Forsker Janet Abramovitz ved Worldwatch mener økningen av naturkatastrofer skyldes at mennesket har ødelagt økosystemene.

– Vi har endret så dramatisk på naturen, at dens evne til å beskytte oss mot forstyrrelser, i form av katastrofer, er kraftig redusert, sier hun. ■

Hun nevner blant annet endring av retninger på elveløp, gjenfylling av våtområder og destabilisering av det globale klimaet som årsaker til at naturen slår tilbake på ødeleggende vis.

Asia er den verdensdelen som har blitt hardest rammet. Storm, flom og jordskjelv kommer jevnlig til denne verdensdelen og det går utover tusenvis av mennesker i folketette områder. ■

Piggdekkgebyr i Trondheim fra 1. november 2001

pr. år: kr 1000,-

pr. mnd.: kr 350,-

pr. dag: kr 25,-

(doble priser for biler over 3,5 tonn)

..og i nesen, munnen, halsen og lungene

I Trondheim sliter piggdekkene opp over 5 000 tonn asfalt fra vegbanen hver sesong. Dette tilsvarer mer enn et halv meter tykt lag asfaltstøv over hele Lerkendal stadion. Målinger viser at støvproblemer kommer straks piggdekkene settes på. Nivået er for høyt i forhold til nasjonale krav og direktiver fra EU.

DET TYNGSTE STØVET ER SYNLIG

Snøen blir skitten, det er skitt i vegkanten, på fortau og hus. Skitt og støv går utover trivselen.

Det fineste støvet holder seg svevende i lufta lenge. Det består av små partikler som trekkes ned i lungene når vi puster. Dette kan føre til helseskader for folk i de tettest trafikkerte områdene, særlig for mennesker med astma, hjerte- og lungesykdommer.

NOE MÅTTE GJØRES!

Piggdekkgebyret i Trondheim fra 1. november er et tiltak for sunnere luft og en renere og triveligere by. Ordningen gjelder for all kjøring med piggdekk – hele sesongen – straks du er innenfor grensene til Trondheim kommune.

Vi ber alle som kjører bil i Trondheim kommune seriøst vurdere å gå over til piggfri vinterdekk, det gebyrfrie alternativet.

BESTILL OBLAT NÅ!

Dersom du likevel har bestemt deg for å fortsette med piggdekk, bør du snarest skaffe deg oblat. For å få års- eller månedsoblat må du: 1) Bestille oblat. 2) Betale giroen straks du har fått den tilsendt. (Først da blir oblaten postlagt.)

Bestillingskupong finner du i brosjyren «Frisk luft i byen» som alle husstander i Trondheim og nabokommunene har fått i posten. Dersom du ikke har kupongen, kan du bestille hos Trondheim parkering:

• www.piggfritt.com

• Tlf. 72 54 74 15

• Telefaks 73 52 17 01

• E-post: parkeringspostmottak@trondheim.kommune.no

• Besøksadresse: Erling Skakkes gt. 40

• Postadresse: Trondheim kommune, Trondheim parkering, 7004 Trondheim

Generelle spørsmål om piggdekkgebyr i Trondheim: Tlf. 72 54 00 00.

Spørsmål om returordningen:

Tlf. 73 58 26 00 (Statens vegvesen).

Kjøring med piggdekk fører hver vinter til dårlig og helseskadelig luft i Trondheim.

Straks piggdekkene settes på, begynner støvproblemerne.

Nivået av svevestøv ligger høyt over de nasjonale grenser som er satt.

I kampen for et sunnere og triveligere miljø innføres det fra

1. november 2001 piggdekkgebyr i hele Trondheim. Målet

er at 80 prosent av trondheims- trafikken skal være piggfri. Så snart målet er nådd, faller piggdekkgebyret bort.

Trondheim kommune

Returordning for gamle piggdekk:
kr 250,- pr. dekk (inntil 4 stk.) fram til 1. mai 2002.
Gjelder kun deg som bor i Trondheim kommune.

www.piggfritt.com

– Først oss selv, så u-landene

– Norsk WTO-politikk setter vår egen lakseeksport først og hensynet til u-landene sist, sier styremedlem Bente Aasjord i Attac.

N&M Bulletin
AUDUN GARBERG

Verdens handelsorganisasjon (WTO) møtes i Qatars hovedstad Doha 9. til 13. november. Dette er første ministerkonferanse etter det stormfulle møtet i Seattle i 1999.

Den nye regjeringen har ennå ikke bestemt Norges posisjon i forhandlingene, men det blir neppe store endringer i WTO-politikken.

Hensynet til u-land

– Vi vil bygge videre på enigheten da Jagland holdt sin redegjørelse for Stortinget 1. juni,

forteller rådgiver Alex Winther i Utenriksdepartementet.

Hensynet til u-land er et av de viktigste målene for norsk WTO-politikk, sa Jagland i sin redegjørelse.

– Tvert imot, mener Bente Aasjord, styremedlem i Attac Norge.

– Norge deler stort sett rike lands posisjoner, sier Aasjord. Hun viser til at Norge blant annet er en drivkraft for frihandel av fisk. Ved å sette samme regler for fisk som for industrivarer, kan man ikke begrense handelen av hensyn til for eksempel matforsyning, lokalsamfunn og miljø.

– Nettopp ved å ta slike hensyn har norsk fiskerinæring blitt det den er i dag. Norge vil altså nekte India en slik utvikling. Det er en markert dreining av norsk utenriks- og utviklingspolitikk ovenfor den tredje verden, mener Aasjord.

Årsaken er ifølge Aasjord de ekspansive planene for norsk lakseeksport. Her er u-land med en voksende middelklasse blitt et attraktivt marked. Bare i India er middelklassen like stor som hele EU-markedet.

– Ønsket om frihandel på fisk er i konflikt med hensynet til fiskere i sør. Det truer deres matforsyning, mulighet for arbeid og lokalsamfunn.

Ekko

Under WTO møtet i Qatar ønsker Norge og andre industriland å diskutere frihandel på en rekke nye områder, blant annet investe-

ringer. Et hett spørsmål er om man skal ha mulighet til å regulere utenlandske investeringer i naturressurser.

– Med en investeringsavtale i WTO øker sjansen for at kravet om markedsadgang møtes med krav om adgang til kyststatenes fiskeressurser. På denne måten kan WTO og frihandel på fisk undergrave kyststatenes suverenitet over fiskeressursene – både i nord og sør, sier Aasjord.

U-landene, blant annet gruppen av minst utviklede land, har hele tiden motsatt seg nye forhandlingsrunder med nye tema.

– De vil først evaluere og justere de eksisterende avtalene, fordi de fungerer urettferdig for u-landene. Dette har de rike landene inkludert Norge ignorert, sier Aasjord.

Ulovlig gullgraving i Amazonas

ARACAS: Gullgraverne vender tilbake til Amazonas-delen av Venezuela, hvor det ble forbudt å grave ut gull i 1989.

IPS
ANDRÉS CAÑIZÁLEZ

En delegasjon fra Venezuelas nasjonalforsamling besøkte nylig delstaten Amazonas som ligger i den sørlige delen av landet mot grensen til Colombia og Brasil. Der oppdaget de at gullgravere fremdeles arbeidet i tre nasjonalparker selv om denne virksomheten er ulovlig.

Loven fra 1989 var ment å skulle beskytte den sårbare naturen i dette området mot utvinning av gull.

1 anlegg

Både offentlige og uoffisielle rapporter går ut på at minst 12 anlegg for mineralutvinning er i drift. Hit kommer arbeidere fra både Brasil, Colombia og Venezuela.

Men selv om myndighetene nå er klar over problemet, har det så langt ikke blitt foretatt noen arrestasjoner.

Ifølge Diógenes Palau, talsperson for delstatsmyndighetene i Amazonas, har rundt 5.000 mål av naturparker i regionen blitt ødelagt som følge av gullgravingen.

Delstaten Amazonas dekker 179.000 kvadratkilometer, eller nærmere 20 prosent av Venezuelas territorium. I dette store området bor det kun 100.000 mennesker, de fleste urfolk.

Diamanter

Det er i første rekke gull man kan finne i disse traktene, men også diamanter. Urbefolkningen er de første som lider ved at naturen blir ødelagt. Bruk av kvikksølv til å vaske ut gullet, forurenser elvene. Kvikksølvet har også skadet helsa til urbefolkningen, og det er oppdaget flere tilfeller av kvikksølvforgiftning.

Nordmenn elsker naturbøker

Ann Cathrin Norvik Nilsen viser her et eksemplar av praktboka om Jotunheimen. (Foto: Christian E. Norberg-Schultz)

Økologisk mat, praktverk, og felthåndbøker er det man bør satse på for å selge natur- og miljøbøker i Norge i år. En kjendis på omslaget øker sjansen for suksess.

N&M Bulletin
JENS P. TOLDNÆS

Nordmenns appetitt på natur- og miljøbøker er det ingenting i veien med, ifølge forleggere og bokhandlere. Likevel varierer menyen fra år til år. Denne

høsten ser økologisk mat ut til å falle i smak.

– Typiske miljøbøker er ikke det som selger best akkurat nå. Bøker om økologisk landbruk går imidlertid bra, sier Ann Cathrin Norvik Nilsen hos Norges største bokhandel, Tanum Libris, på Karl Johan i Oslo.

Ifølge Norvik Nilsen er det ikke nødvendigvis småbrukere som kjøper økologiske landbruksbøker, men hageeiere som ønsker å dyrke litt grønnsaker selv, på en miljømessig forsvarlig måte.

Når det gjelder klassiske naturbøker med flotte bilder er dette noe vi aldri blir lei av. Særlig praktbøker med bilder fra vårt eget land, ifølge Norvik Nilsen.

– Denne typen bøker er helt safe. Likevel ser vi noen forandringer. I utgangspunktet er dette dyre bøker med målgruppe 50+. Jotunheimboka til Bård Løken og Erlend Loe sprengte disse grensene ved at den fengst hos et mye yngre publikum. Disse kjøper vanligvis bare guider og felthåndbøker, sier hun.

Fokus på bestselgere

At forfattere i fokus, som Erlend Loe, selger godt er noe forlagene merker seg. Om enn ikke alltid i positiv forstand. Landbruksforlaget er Norges største utgiver av jakt- og fiskelitteratur, og gir i tillegg ut en rekke andre naturrelaterte bøker hvert år. Forlaget føler at de må fotfølge titlene sine fra trykkeriet og til kunden for å få solgt kvalitetsutgivelser som ikke har en kjent opphavsmann.

Omstridt forslag om oljeleting i Alaska

Den politiske tautrekkingen i Senatet i USA intensiveres over oljeboring i naturpark i Alaska.

President George W. Bush og flere arbeidstakerorganisasjoner vil ha saken høyere opp på den politiske dagsorden etter angrepet på USA 11. september. Saken hevdes å være av stor betydning for nasjonens sikkerhet.

Ifølge Bushs energiplan er boring etter olje et ledd i å gjøre USA mindre avhengig av oljeimport. I begynnelsen av august vedtok Representantenes Hus, der republikanerne har flertall, en energilov som ga grønt lys for en viss oljeboring i nasjonal-

– En kjent forfatter med en dårlig bok selger ofte bra. En god fagbok av en ukjent forfatter er det derimot ikke like lett å få solgt. For bokbransjen er det et tankekors at vi er blitt så bestselgerfokuseret, sier Gunnar Høyås i Landbruksforlaget.

Forlaget har satset på å styrke sin posisjon innen jakt og fiske de senere årene i tillegg til sine mer programforpliktete utgivelser på landbruksiden.

Vil ikke ha vitenskap

Hos Cappelen har forlaget lagt vekt på nordmenns interesse for rene faktabøker, og det satses mye på oppslagsverk, håndbøker og guider.

– Fugle guider, soppbøker og andre typer håndbøker til bruk i naturen slår godt an i markedet, sier Kari Skodvin til N&M Bulletin.

Forlaget merker seg også at nordmenn ikke har særlig interesse for populærvitenskap.

– Populærvitenskapelige bøker er har hatt en klart fallende tendens. Dette er litt pussig fordi det stemmer dårlig med trendene vi ser i andre land. Ute i Europa er det nok en litt annen tradisjon for vitenskap generelt, og trolig speiler salget noe av dette, sier Skodvin.

Rogaland fylkeskommune arbeider ut fra en målsetting om at miljøhensyn må innarbeides som overordnet prinsipp i all virksomhet for å muliggjøre en bærekraftig utvikling.

Som regionalt planorgan er Rogaland fylkeskommune engasjert i en rekke plan- og utredningsoppgaver der bærekraftsprinsipper forsøkes ivarettatt.

Kalenderen

6. - 7. november:

Biobrensel-dagene, Britannia Hotel Trondheim.
Arr: Norsk Bioenergiforening.
Tlf: 23 36 58 70

7. - 8. november:

Konferanse om etikk og naturforvaltning, Erkebispe-gården i Trondheim.
Arr: Fylkesmennene i Trøndelag og biskopen i Nidaros.
Tlf: 73 19 90 05

15. - 16. november:

Emballasjedagene 2001.
Clarion Oslo Airport Hotel.
Arr: Den norske emballasje-forering.
Tlf: 63 94 94 94

16. - 17. november:

Seminar om Bærekraftig utvikling ved Rolf Edberg, Voksenåsen i Oslo.
Arr: Edbergstiftelsen, Karlstads Universitet.
Tlf: 054- 700 12 55

Det store blå under lupen

Middelhavet fortsetter å glitre asurblått, også ved den italienske Rivieraen. (Foto: Christian E. Norberg-Schulz)

En god nyhet til alle solhungrige nordboere som planlegger sydentur. Undersøkelser viser at kvaliteten på sjøvannet i Italia er blitt bedre i løpet av det siste året.

N&M Bulletin
**CHRISTIAN E.
NORBERG-SCHULZ**

Hvis man legger ferien til fylkene Toscana eller Sardinia er det bare å hoppe trygt uti det skum-mende havet: man er garantert å oppleve rent, krystallklart dykkevann. Dette kommer frem av den sekstende utgaven av Goletta Verde, en særdeles populære miljøkampanje i regi av den italienske naturvernorganisasjonen Legambiente.

Italia rundt

En to-master-skute og en dampbåt fra århundreskiftet kartlegger

hver sommer tilstanden ved mer enn 450 strender, i tillegg til elvmunninger og marine verneområder. De er på jakt etter alt som forstyrrer kysthavets balanse: plastposer, flasker og avfall som ligger på sjøbunnen eller som driver i land på badeplasser, menneskeskapte miljøgifter, industriutslipp, olje og andre forurensningskilder. Rundturen ble påbegynt i Portofino i det Liguriske hav i begynnelsen av juli og avsluttet to måneder etter. Den tilbakelagte strekningen var på over åtte tusen kilometer.

Nesten 85 prosent av prøvene som ble tatt viste godkjente bakterie-verdier i badevannet.

Det er en forbedring på hele 20 prosent fra år 2000. Mens Toscana og Sardinias solfylte strender kvalifiserer til toppkarakter, ender turistmagneten Emilia Romagna (der blant annet Rimini befinner seg) på en tilfredsstillende femte plass i vurderingen. Dårligst ut av det kommer Lazio (kysten utenfor hovedstaden Roma), Sicilia og de sørligste fylkene. Til tross for en ofte vakker og gudsbenådet natur forekommer det mange skjemmende tilfeller av illegal utbygging av strandsonene, på lokalt folkemunne definert økomonstre. Også i disse områdene ble det likevel registrert en forbedring i badevannet fra i fjor.

Økologiske hotell

Sommerens kampanje omfattet ytterligere to interessante miljøtiltak. I hver havn eller stoppested ble det utdelt informasjon der turistene frarådes å sanke

skjell, sjøstjerner og andre organismer som er en viktig bestanddel av havbunnens mangfold. Endelig blir såkalte økologiske hoteller å finne ved noen feriesteder. Her vil gjestene møte slike løsninger som lavt energiforbruk, økologisk mat og kilde-sortering.

Badeparadis

Goletta Verdes kampanje gir en pekepinn på hvilke sandstrender i Italia som er de beste reise-målene når hensikten er å skylle av seg hverdagens stress og mas. Selv om det stedvis oppdages forurensning som legger press på det marine miljø, fortsetter Middelhavet å glitre i asurblått. Men hva blir konsekvensene til undersøkelsen? Er det ikke sånn at de som oppdager et badeparadis helst foretrekker at det forblir en godt bevart hemmelighet slik at idyllen forskånes for masseturismens svøpe? ■